

PAKINOITA

Porvarillisen kirjailijan rakkaana elämäntehtävänä on useassa tapauksessa: tutkia naisia!

Naista ei kuulemma käsitetä.

En nyt muista kuka suuruus se oli — olkoonpa nyt mikä tahansa — on kehaisut tuntevansa maailman kaikki elementit, kaikki atomit ja elektronit, mutta naisen merkittävää olemusta ei sanonut pääseväänsä täydellisesti koskaan käsittämään. Ja sitä tutkimista kuuluu naisessa aina riittävään. Mies lienee siinä tapauksessa selvä kun pläkki. Kun porvarinaista pitää mallina, tutkimisen esi-neenä, niin enpä välttämättä siinä aikaa mene päästessä siinä touhussa edes alkuunkaan. Se on merkillinen katseltava tuo porvarinainen. Kantaan siipiä ja sarvia niin paljon, että niiden sisältä tottapa huen tuskin naista löytääkään. Muoti, jota porvarinainen visusti seuraa, muuttuu niin usein, että epä siinä hevillä perässä pysy. Ennenkuin kaupasta kotiin ehtii saada uuden hatun, kengät, puvun t. m. s. niin on jo muoti ehtinyt muuttua. Tässä jalossa kilvoittelussa, muodin perässä juoksemisessa, kunnostautuvat vallassa naiset kaikella tarmolla, että muuhun ei riitä suu-usti aikaa. Kukapa muuten väittää, että eivät he olisi kyllin monipuolisia tutkittavia, etenkin kun ottaa huomioon kaikki ne keinot, joita he käyttävät saattaakseen miehen satimeen. Ne keinot ovat sangen monet: muistakamme, että siihen käyttävät he kaiken ylijään mitä pukemishommalta jää.

Näistä naisista ei nyt enempää selittämistä. Siinä lieneekin lylyiksi tutkijoille aihetta.

Entä työläisnaiset?

Onko tämä osa naisuvuosta niin perin merkittävää väkeä? Ei taida varsin sellaista olla. Näistä vain pieni osa pystyy pyyhkeilemään siipien ja solkien y. m. hepenien kanssa, varsin kaan nykyään. Joskin usealla työläisvaimolla ja tyttärellä on harras halu matkimiseen vallassa naisten muotihulluutta, ei se käy oikein laatuun kun palkkatili on liian pieni, joten yhä useammin toiveet sammuvat haitteihin huokauksiin.

Näitä olemassa on kuitenkin menyt tämän maan työläisnaisien "veriin" niin perinpohjin, että kaikki keinot käytetään pysäykseen muodissa mukana. Mieluummin annetaan suolien laulaa surumarssia, kun luovutetaan sievästä kenkäparista, uudesta hatusta j. n. e. Niinpä sanoikin sattuvaasi eräs ystäväväitreni, että eivät tämän maan naiset tule tyytyväntömmiksi ja vallankumoukselliseksi vaikka heiltä vähän sapuskaa pienennetään, mutta otettaisipa heiltä pois puuteri ja sievät vaatteet, niin kyllä silloin melu nousee.

Yhdyin edelläolevaan lausuntoon täydellä sydämellä. Tämän maan työläisnaisienkin mieltä kiinnittävät kaikkein enimmänsä muoti ja sen ohella liikkuvakava näyttökäset, syntymäpäivä kekkerit ja sen semmoiset harrastukset.

Vasta pieni osa on naisia, jotka toissaan ovat alkaneet tutkia—ei naisen enempi kuin miehen olemusta — vaan yhteiskunnallisia kysymyksiä, luokkataistelua oppia ja kaikkia siihen kuuluvia asioita, m. m. luontoa ja siinä vallitsevia lakeja j. n. e. Nämä naiset ovat liittyneet "tutkijain" rinnalle koatamaan tämän yhteiskunnan peruspylväitä, särkemään vanhaa ja rakentamaan uutta. Naissä nai-

sisä ei löydy mitään salaperäistä. Tämä naisten joukko on ainoa, joka seuraa aikaansa, joka haluaa kuulua miten maailman suuret työläisjoukot liikehtivät ja alkavat katkomaan kahleitaan. Näille naisille tietoisuus — niiden välineet, lehdet ja kirjallisuus — ovat osana jokapäiväisestä leivästä. Ne naiset, jotka viimeaikaan nittuun joukkoon haluavat kuulua, näyttäköön tarmoan myös oman leh-tensä levitystyössä. Viemään valoa jokaiseen pimeään kotiin suullisen ja painetun sanan avulla.

Jokainen tutkimaan — luokkatais- teluoppia!

Muoti

(Kirj. Sanelma Oikotie.)

Missä et olisi nähtävissä sinä kir- java paholainen. Missä et astuisi esiin, jos ken yrittää minne kulkea. Ja missä et riistäisi yksinkertaisinta- kin onnea ja kahlehtisi vapautta jokaisen yksityisemmässikin asioissa. Kaikkiallahan sinä olet, kaikkialla!

Et sinä paholaisen naamaa näytä. Se nimitys on aivan väärä sinulle. Hienostihan sinä katselet aina, missä sinut vain näkeekin. Onhan sinun paikkasi "naisten lehdissä" muodin uusimpana kuvallisena kukkana. Mil- loin taas näyteakkunan takana pos- liinipäisenä liikkumattomana patsaa- na komeilet. Ja vihdoin sinua on elävikiä olennoiksi monistuneena ulko- na käytävillä.

Sinä tepsutat käydä tarkalleen mää- rätyin pituisilla askeleilla. Sinä kau- histuksena huudahtaisit, jos jalkasi liustaan lipeäsi niljakkaalla alustalla pitemmälle kuin olet tarkoittanut. Si- nä kohotat helmojasi, jos sinulla on kapea hame kiiveteasiasi johonkin. Ja toisinaan sinä annat hameelle leveyttä enemmän kuin tarvitsisiikaan. Mutta aina sinä osaat pitää askeleesi säädyl- lisen lyhyenä. Ja olipa sinulla ka- pea tai leveä hame, niin aina sinä näytät mallia naiselle, eikä kukaan voi muuta kun astella perässäsi ja katsella kantapäitäsi, jotka veikeästi vuorotellen pakenevat jokaisen edel- tä. Perässäjuoksijat unohtavat kai- ken muun. He vain juoksevat, juok- sevat.....

Sinä teet matkalla ihmeteltäviä käänteitä, ja jätät oudot kauas tien sivuun, vaikka he aivan ääken vielä luulivat olevansa kintereilläsi. Käsit- tämättömät vaikuttimet tekevät sinusta milloin rimsutetun, milloin siivitetyn paholaisen. Ja kuitenkin sinä olet ai- na esikuva ja olemisen tavoittelavin ihanne. Ihmeteltävällä häikäilemättö- myydellä sinä osaat käytännöstä hä- vittää toisinaan kaiken oikeampana pidetyinkin, ja siitä huolimatta järkkyy- mättömänä säilyttää yleisen mielipiteen kaiken auktoriteettiarvon pienimpiä yksityiskohtiaan myöten. Sinä sallit vaihdoksia sellaisia, jotka ennen si- nun lupausi käytännössä, tavallisten ihmisten toteuttamana, olisivat jo ka- dun koiratkin "sopivaisuus"-rajoista poikenneitten kintereillä haukunut.

Sinä muodin kirjava paholainen, elämää vallitset. Joskus sinä hyvään- kin suot, ja ennen elämänsä "luon- non" palvelukseen uhranneet vasta haudoissaan keveää toteuttamishahti- asi ihailia saavat. Sinä olet kurel- liiveillä hallinnut mahtiasi säilyttäen. Ja silloin taas sinua rakastettavasti ihailaan, kun sinä vapauksia suot — ja sinä voit vaikka koko vaatetuksen "pois muodista" syrjäyttää. Mutta aina sinä peittämättömällä varmuudel- la voit tarkalleen sanoa, mikä sopii miehelle ja mikä naiselle. Sinun älysi tulee yhä suuremmille koetuk- sille ja sinä kehityt kehitymistäsi yhä eteenpäin, kun ainehiosi vähenee ja juoksevat jalat jällessäsi käyvät ky- kenemättömämmiksi seuraamaan. Sinä miellytät miehiä ja ehdotto- malla siveydelläsi saavutat arvoa hei- dän silmissään. Sinä et ole mikään arvonsa unhoittanut katutyttö, joka sulhon morsiamelta ryöstäisit ja pa- haa aikaansaaisit. Sinä tiedät sen epä- naisellisuudeksi ja siksi sinä vain su- loisensiveine viehkeyksinesi kurtisee- raillen leikit tarkasti lasketuilla eleillä ja huultesi hymyllä ja ehkä pienen kypäläsi pehmeällä kissankosketuksel- la. Sinun uskallatunviekkeät liikkeesi todistavat vain sinun sydämesi suurta lapsellista viattomuutta, ja sinä annat itseisi miehen rakastua, kor- keimpana naisellisuuden perikuvana, hänen edessään naureskellen. Sinä olet tietoinen miehen sinulle anta- masta arvosta, ja olet siitä täysin vakuutettu toisen sinun oloasi miehen rinnalla korv' sa.

Sillä sinä olet malli, jonka mukaan kaikkien muiden tulee, tarkoitustensa perille päästäkseen, pukeutua ja käyt- täytyä.

Sinua rakastetaan ensin ja sitten vasta sinun matkijaasi.

Sellainen suuri pikku- parannus

Kirj. Willenmina.

Monelle Toverittarenkin lukijalle varmaankin on mielenkiintoista tie- tää se uuden uutukainen asia, että avioerot, jotka jumala paratkoon ny- kyään ovat ylen muotiin tulleet, ovat pois pyyhkiäytyt päiväjärjestyksestä sangen yksinkertaisella keinolla.

Ovatkin tainneet erehtyä ne "työ- väen agitaattorit" selittäessään, että avioerojen suunnaton vuosittainen li- sääntyminen on myöskin yksi kapita- listien yhteiskuntajärjestyksen kukka- sia. Erään luonnonlääkärin lausun- non mukaan se oikea syy ja vika ma- kaa avioeroa hakevien niskassa. Ja sen takia pitäisi hieroa eripurasten avioparien niskoja. Tuo luonnonlää- käri ei sitä tarkemmin selittänyt onko tapauksen tullen hierottava miehen vaiko vaimon niskaa, mutta sopii- han sitä hieroa noin vaan varmuu- den vuoksi molempienkin niskoja. Ei tuo ainakaan haitaksi lie.

Se luonnonlääkäri on newyorki- lainen, niin jotta pitää kaiketi häntä uskoa. Ja hän "keksintönsä" on ulos antanut Amerikan luonnonlääkä- rien kahdessakymmennessäviiden- nessä konventiosissa Clevelandissa, O., viime heinäkuun lopulla. Hän ilmoitti, että ihmisen niskassa on sel- lainen pikkuinen viheriäinen herneen kokoinen elin, joka on väriltään pu- nainen — sanoo punainen — ja jota ikivanhat esi-isämme pitivät ihmisen sieluna.

Tuon "keksinnön" suhteen voisi tehdä moniaita sangen koomillisia- kin johtopäätöksiä. Kaikkein yksinker- taisin johtopäätös kuitenkin olisi se, että jokaiseen kauntiin tässä maassa — ja Renoon, Nev., tietenkin bu- siness- runnin mukaan — olisi han- kittava kunnan hieroja, joka olisi ai- na valmiina hieromaan avioeroa etsi- vien niskoja. Tietenkin tämä hie- rontaan alistuminen olisi lain avulla tehtävä pakolliseksi. Siten säästet- täisi paljon oikeusistuinten kallista aikaa ja maa ja kansa säilyisi siltä avioerojen suuren luvun häpeältä. Ne avioerojen hakijat voisivat maksaa sen hierojan palkan, sillä kaikissa tapauk- sissahan avioeron hankkiminen tuot- ta kustannuksia ja sattuu monet pää- sisivät hyvinkin vähällä hieromisella, jotta ei tulisi paljoa maksamaan.

Mutta tosi- vakavuudella asiasta pu-

huen ei tuota ylläkerrottua seikkaa ja sen ylläkerrotulla tavalla järjestä- mistä ole tarkoitettu aikaansa seura- vien marxilaisten sosialistien huo- mioon. Ja sen vuoksi, että se olisi vain pikkuparannuksen jahtaamista, joka ei marxilaisille sosialisteille kel- paa. Mutta voisihan esimerkiksi Rai- vaaja, joka hengästyttä juoksee yhteiskunnallisten pikkuparannusten perässä, ottaa ja pohtia palstoillaan tätäkin asiaa, että senkin palstoilla joskuskaan nähtäisi prantattynä "tär- keitäkin" yhteiskunnallisia asioita.

Luonnollisesti ei Raivaajan tarvitse tätä asiaa tällaisenaan Toverittaresta kllpata, vaan voisihan siellä joku ne- ropatti asian suhteen omasta pääs- täänkin jonkunlaisen älyn väilyk- sen ilmoille laskea.

Sen pituinen se.

Työläisurheilijatarille

Me niitä, mi lapsuuden Edeniin tuskin astua saimme, kun kahleii- in jo täytyi se ankeihin vaihtaa, kun Grotte jo kolkosti maesta pois: "Tule tyttö, myllyssä" paikkasi ois'!" —Siitä polkumme varjot vain kaihtaa.

Vain varjotko? Ei! Kas me nousimme taas, monen monta vaikk' joukosta Grotte jo kaas!

ja ne näännytti luolainsa yöhön; ei meitä se laillansa ruhjoa saa, ei runnella henkeä, ruumistakaan, siks' tarmolla tartuimme työhön.

Nyt siskosarjana kuljemme me ja joukkohon kutsumme kaikki ne, joita orjuus ja kahleet raastaa, ilon, terveyden lähteen kutsumme luo, sopusoinnun ja kauneuden lahjan mi suo, missä onni ja viihtymys haastaa.

Omaks' jälleen tahdomme Edenin, kukkakentän ja aalloin päilyvin, elonpuu missä heelmiin puhkee, sen rikkaus meillekin loppumaton. Työn tyttäret, meidän maailma on! ei köyhä, vaan armas ja uhke.

Elonvoimaa tulvien valtimo työ, Grotten rattaitten ääressä vaikka on työ emme sillehen orjuutta tunne. Me kuljemme myrskyä, vastusta päin, mut taistelutarmoa uhkuen näin, tie vastainen vieköhön kunne. —Lyyli Eronen.

KOLME AJATELMAA

Lapsena kirkas on silmiin sini tuo. Miesnä himmeä, huolikas, kattaa kaihon vuo. Elon taakka raskas kantaa vanhuksen — kuolon kumpu ruohokas on köyhän lapsosen.

Kolkko kammo vankilan ja nurja mieron tie — kolkoin maanpaossa, vieraan maalla lie. Taan aatteen vuoksi kestää voi — vielä tulta rinnass' on. Pois sortuu raukat rannat noi, ken isänmaasta unelmoi.

Vielä taistoon meitä kutsuu siskot, veljet niin — He usko! kuoloon pyhään — punaruusut heille vihannoni. Alta kuolon kumpuun kuuluu, vastahamme vaikeroi: — Meidän verestä toverit lippunne purppuroi!

Väinö Sjögren. Siperiassa 18—6—1921.